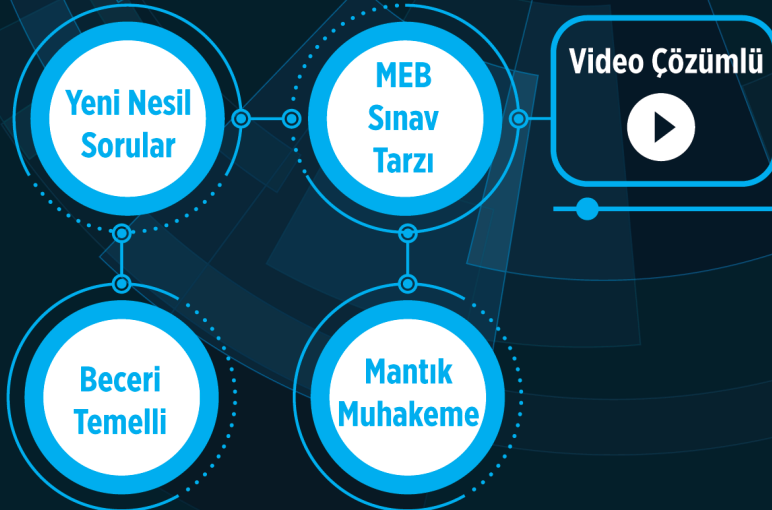

SORU BANKASI

6
SINIF

TÜRKÇE

YAYINA HAZIRLIK

İçerenköy Mah. Askent Sk.
Kosifler İş Merkezi No:3B K:1
Ataşehir/İstanbul

T: +90 216 232 23 28

www.eygyayinlari.com

YAYINCI SERTİFİKA NUMARASI

48036

Copyright © 2020

International Teachers Development Center Turkey Eğitim Hizmetleri A.Ş.

Bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, yayıncının yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması, depolanması ve dağıtılması yasaktır.

Bu kitabın tüm hakları, International Teachers Development Center Turkey Eğitim Hizmetleri A.Ş.'ye aittir.

6. SINIF TÜRKÇE

ISBN

978-625-7722-04-9

BASKI BİLGİLERİ

1. Baskı 2020

BASKI YERİ

Uniprint Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
Ömerli Mah. Hadımköy-İstanbul Cad. No: 159 Hadımköy
Arnavutköy 34555 İstanbul/Türkiye
Tel: +90 212 798 28 40
Fax: +90 212 798 20 63
www.apa.com.tr

MATBAA SERTİFİKA NO

45256

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak!

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl,
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın, bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastiğin yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır atanı:
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli;
Bu ezanlar - ki şehâdetleri dînin temeli -
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder - varsa - taşım;
Her cerihamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-u mücerred gibi yerden na'sım!
O zaman yükselerek arşa değer, belki, başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif Ersoy

Eğitim, kültür ve bilgi aydınlığa
açılan en geniş penceredir.

K. Atatürk

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrencilerimiz,

Derslerde ve sınavlarda başarılı olabilmek için akademik olarak yeterli bilgi düzeyine sahip olmanın yanı sıra çok sayıda soruyu anlayarak çözmek gerekir. “EYG Yayınları SORFLİX Soru Bankası” sizlere en üst düzeyde fayda sağlayacak, verdiğiniz emeklerin karşılığını fazlasıyla alacağınız bir bilgi birikim düzeyine ulaştıracaktır.

Bizler bu kitabı her biri alanında uzman olan yazarlarımızla birlikte, soruları hazırlarken MEB’in geçmiş dönemde yapmış olduğu sınavların sorularını ve siz sevgili öğrencilerimizin okul ders kitaplarındaki kazanımları göz önünde bulundurarak, özenle hazırlamaya çalıştık.

Kitabımız dört ayrı başlıkta hazırlanmıştır:

Soruya Bak: Bu kısımda sınavda çıkmış sorulara benzer örnek sorular ve çözümleri yer almaktadır. Örnek soruların farklı çözüm şekilleri ile verilmeye çalışıldığı bu bölümde, “anahtar bilgiler” ile de hatırlatıcı ipuçlarına yer verilmiştir. Aynı zamanda konuya ilişkin geniş konu anlatımına ihtiyaç duyanlar içinde kare kod uygulaması ile dijital destek sağlanmıştır.

Ortak Ol: Bu aşamada ilk bölümde öğrenilen bilgiler ışığı altında yeni nesil sorularla öğrenciler baş başa bırakılmaktadır. Aynı zamanda kare kod uygulaması ile de soru çözümleri verilmektedir.

Rengini Gör: Bu bölümde yeni nesil sorularımız üç farklı renk ile zorluk düzeylerine göre ayrılmıştır. Yeşil renk ve bir yıldızlı sorular kolay yeni nesil, mavi renk ve iki yıldızlı sorular orta yeni nesil, kırmızı renk ve üç yıldızlı sorular ise zor düzey yeni nesil soruları ifade etmektedir. Her konu için hazırlanmış bu testler de, farklı zorluk düzeyine sahip renklendirilmiş soruları bulacaksınız. Buradaki amaç öğrencinin doğrularındaki yoğunluğun hangi renkte toplandığını görmektir. Böylelikle çözülemeyen soru tarzları üzerine yoğunlaşılabilir. Buradaki soruların çözümlerine de kare kod uygulaması üzerinden de ulaşılabilir.

Ünite Değerlendirme Testleri: Her ünite sonunda yer alan bu bölüm ünitenin genelini taradığı gibi aynı zamanda kendinden önceki üniteleri de içine alacak sarmal bir şekilde düzenlenmiştir. Bu bölümde ki sorulara da kare kod uygulaması ile dijital destek sağlanmıştır.

Yayınlarımızın hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür eder, bu kitabın tüm öğrencilerimize başarı getirmesini dileriz.

EYG Yayınları

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1: SÖZCÜKTE ANLAM	7
ÜNİTE 2: CÜMLEDE ANLAM	25
ÜNİTE 3: PARÇADA ANLAM	42
ÜNİTE 4: EK-KÖK SÖZCÜK YAPISI.....	69
ÜNİTE 5: İSİMLER-İSİM TAMLAMASI	87
ÜNİTE 6: SIFAT-SIFAT TAMLAMASI	101
ÜNİTE 7: ZAMİR	117
ÜNİTE 8: EDAT-BAĞLAÇ-ÜNLEM.....	133
ÜNİTE 9: YAZIM KURALLARI.....	147
ÜNİTE 10: NOKTALAMA İŞARETLERİ	161
ÜNİTE 11: TÜR VE ŞEKİL BİLGİSİ	177
ÜNİTE 12: MANTIK-TABLO VE GRAFİK OKUMA.....	191
DÖNEM SONU SINAVI:	211
CEVAP ANAHTARI.....	221

TÜRKÇE

ÜNİTE 1

SÖZCÜKTE ANLAM

Örnek 1

Bir sözcüğün herkesçe bilinen, söylendiğinde akla gelen ilk anlamına gerçek anlam denir. Bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlama ise mecaz anlam denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerde bulunan altı çizili sözcüklerden hangisi gerçek anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) Evin sofasına girer girmez kendisini ağır bir duman karşıladı.
- B) Sofradaki ekmek kırıntılarını toplayıp kuşlara vermeyi çok severim.
- C) Dedem her zaman “Sıcak bir yuvada olmak gibisi yoktur.” der.
- D) Karagöz perdesinin karşısına dizilmiş koltuklardan en diptekine oturdu.

Çözüm 1

A, B ve D seçeneklerinde verilen altı çizili sözcükler akla gelen ilk anlamlarıyla kullanıldıkları için cümle içinde gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır. C seçeneğinde kullanılan “sıcak” sözcüğü “samimi, içten” anlamı katmaktadır yani gerçek anlamının dışında farklı bir anlamda kullanılmıştır. Doğru cevap C’dir.

Anahtar Bilgi

Sözcüğün akla gelen ilk anlamının gerçek anlamının gerçek anlam olduğu bilinmelidir. Gerçek anlam ile ilgili sorularda cümle içinde kullanılan sözcük ile o sözcüğün cümleye kattığı anlamın birbirleriyle uyumlu olması gerekmektedir.

Örnek 2

Bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlam mecaz anlam denir.

Buna göre,

Derim ki açıklık ve dürüstlük dostluğun vazgeçilmezi, olmazsa olmazdır. Dostumuzun illaki bizim gibi düşünmesi

I II

gerekmez. Öyle olsaydı eğer, arkadaşlıklar ne kadar kuru, dostluklar ne kadar siğ olurdu. Herkesin birbirini onayladığı,

III IV

dolayısıyla birbirinden hiçbir şey öğrenmediği ilişkiler kimseye çekici gelmez.

metninde numaralanmış sözcüklerden hangileri mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) I ve III.
- B) II ve IV.
- C) III ve IV.
- D) I ve II.

Çözüm 2

Yukarıdaki metinde III numarada verilen “kuru” sözcüğü “yapmacık, boş” anlamında kullanılmıştır. IV numarada verilen “siğ” sözcüğü de “gereksiz” anlamında kullanılarak gerçek anlamının dışında farklı bir anlamda kullanılmıştır yani mecaz anlamıdır. Doğru cevap “C” dir.

Anahtar Bilgi

Sözcüğün gerçek anlamının dışında tamamen farklı bir anlamda kullanılmasına mecaz anlam denir. Mecaz anlam, gerçek anlama en uzak olan anlamdır.

Örnek 3

Bir çıplak yamacın altında dere,
Yollardan gelinir şırıltısına
Ne söylüyor bilmem bu şöğütlerle?
Dalmışlar suların akıntısına.
Ufukta dalları kızıl bir orman,
Bürüyor yolların üstünü duman,
Benziyor değneğe yaslanan çoban,
Bir eski heykelin karaltısına.

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yansıma sözcüğe yer verilmiştir.
- B) Nitel anlamlı sözcükler vardır.
- C) “Bürümek” sözcüğü mecaz anlamıyla kullanılmıştır.
- D) Eş sesli sözcüklere yer verilmiştir.

Çözüm 3

Yukarıdaki dizelerde verilen “bürümek” sözcüğü akla gelen ilk anlamıyla kullanıldığı için gerçek anlamıdır. Doğru cevap C’dir.

Anahtar Bilgi

Doğadaki seslerin taklit edilmesiyle oluşan sözcüklerin yansıma sözcük, sayılamayan ve ölçülemeyen kavramların nitel anlamlı olduğu, yazılışları ve okunuşları aynı anlamları farklı olan sözcüklerin de eş sesli sözcükler olduğu bilinmelidir.

Örnek 4

Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konuyla ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan sözcüklere terim anlamlı sözcük denir. Söz gelimi “Bu şarkının notalarını biliyor musun?” cümlesindeki “şarkı” ve “nota” sözcükleri “müzik” terimidir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerde bulunan altı çizili terim anlamlı sözcüklerden hangisinin ait olduğu alan, yay ayrıç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Oyunda ne zaman rolümü unutsam suflör yardımına koşar. (Tiyatro)
- B) Evin salonu, tabanı otuz metre kadar tutan bir eşkenar üçgen biçimindedir. (Geometri)
- C) Tek başına anlamı olmayan, sonuna geldiği sözle cümledeki diğer kelimeler arasında ilişki kuran kelime türüne edat denir. (Dil bilgisi)
- D) Gölün üstünde güneşin doğuşuna batışına, aylı gecelere doyum olmuyordu. (Meteoroloji)

Çözüm 4

A, B, C seçeneklerindeki altı çizili sözcükler parantez içinde verilen alanlarla ilgili olduğu için terim anlamlıdır. D seçeneğinde verilen altı çizili sözcük parantez içinde verilen alanla ilgili olmadığından terim anlamlı değildir. Bu yüzden doğru cevap D’dir.

Anahtar Bilgi

Bir sözcüğün terim anlamlı olabilmesi için meslek, sanat ya da bilim dalına ait olması gerektiği bilinmelidir.

Örnek 5

Canlılığını, hayatını sürdürmek, sağ olmak, varlığını sürdürmek

“Yaşamak” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıda verilen anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?

- A) Yaşarken ailenin her şeyden önemli olduğunu anladı.
- B) Balkan Savaşı'nın bütün acılarını yaşamış bir ailenin kızıydı.
- C) Annesinin hâlâ yaşıyor olmasına çok ama çok sevindiği belliydi.
- D) Suda yaşayan balıklarla ilgili bir ödev hazırlaması gerekiyordu.

Çözüm 5

B seçeneğinde verilen “yaşamış” sözcüğü “çekmiş, katlanmış” anlamı katmaktadır. Bu yüzden verilen anlamların dışında-
dır. Doğru cevap B'dir.

Anahtar Bilgi

Sözcüklerin cümle içinde birden çok anlamının olduğu ve her sözcüğün de cümlede farklı anlamlarda kullanılabileceği bilinmelidir.

Örnek 6

Eş anlamlı sözcükler, yazılış ve okunuş bakımından farklı fakat anlamca aynı olan kelimelerdir. Bu tür kelimeler birbirlerinin yerini tutabilir. İki sözcüğün anlamdaş (eş anlamlı) sayılabilmesi için aynı cümlede birbirinin yerine kullanılabilir olması gerekiyor.

Kara en sevdiğim renktir.

Yüz karası bir insansın sen.

Bu örneklere baktığımızda birinci cümledeki “kara” sözcüğü renk anlamında kullanılmış; ikinci cümlede ise deyim içerisinde olumsuz bir anlamda kullanılmış. Birinci cümledeki “kara” sözcüğünün yerine “siyah” sözcüğünü kullanabilirken ikinci cümledeki “kara” sözcüğünün yerine “siyah”ı kullanamayız. Çünkü iki kelimenin anlamdaş veya yakın anlamlı olabilmesi için aynı anlam özelliğini taşımaları gerekir.

Bu açıklamaya göre, parantez içinde verilen ifade altı çizili sözcüğün yerine kullanılamaz?

- A) Tabiat bütün güzellikleriyle sarmışken beni sevincin yerini yavaş yavaş hüznü alıyordu. (doğa)
- B) Görmediğin bir şeyden kuşku duymak kör bir gözün karanlıkta aydınlık aramasına benzer. (şüphe)
- C) Sahada benimle baş edemeyenlerin yalana dayalı propaganda savaşı işe yaramayacak. (kafa)
- D) Bilim, bazı insanların neden çok zayıf bazılarının ise neden kilo almaya meyilli olduğunu sonunda keşfetti. (sıska)

Çözüm 6

C seçeneğinde verilen “baş” sözcüğü “mücadele etmek” anlamında kullanılmıştır. Bu yüzden anlamdaş değildir. Doğru cevap C'dir.

Anahtar Bilgi

Anlamca aynı kavramları ifade eden fakat birbirlerinin yerine kullanılamayan sözcüklerin eş anlamlı sözcükler olduğunun bilinmesi gerekmektedir.

Örnek 7

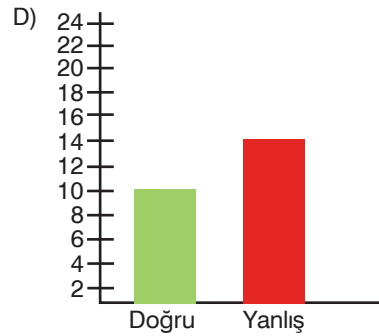
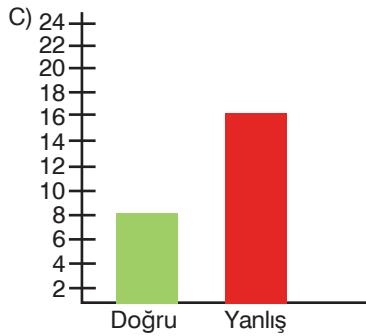
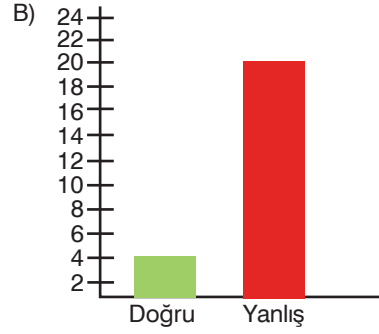
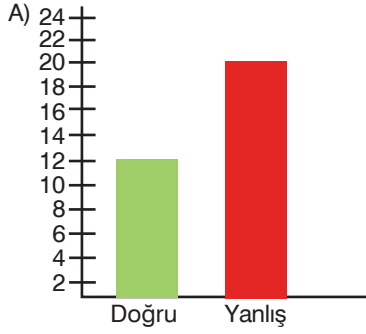
Aşağıdakilerden hangisi atasözü değildir?

- A) Büyük lokma ye, büyük söz söyleme
- B) Besle kargayı oysun gözünü
- C) Ateş düştüğü yeri yakar.
- D) Pabucu dama atılmak

Yukarıdaki soruyu çözen 8B sınıfı öğrencilerinden,

- 2'si A
- 10'u B
- 4'ü C
- 8'i D seçeneğini işaretlemiştir.

Bu grafiğe göre 8B sınıfı için soruyu doğru ve yanlış cevaplayanların grafiği aşağıdakilerden hangisi olabilir?

Çözüm 7

Yukarıda verilen bilgiler dikkate alındığında D seçeneklerine ulaşılmaktadır. Doğru cevap D'dir.

Anahtar Bilgi

Atasözü geçmişten günümüze gelen, uzun deneyimlerden yararlanarak kısa ve özlü öğütler veren, toplum tarafından benimsenerek ortak olarak kullanılan kalıplaşmış sözlerdir.

Örnek 8

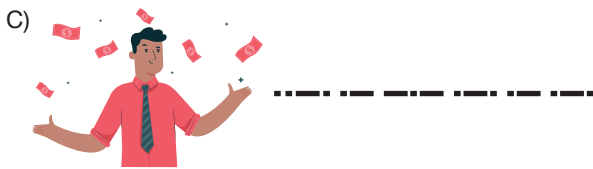
Mors alfabesi, 1832 yılında Samuel Mors tarafından telgraf konusunda yapılan çalışmaların sonucunda bulunmuştur. Mors alfabesi kısa ve uzun dalga boylarının işaret olarak kullanımını hedef alarak, uzun mesafede iletişimi, haberleşmeyi sağlamaktadır. Mors alfabesi ya da Mors kodu; alfabenin harflerini, sayıları ve noktalama işaretlerini nokta, çizgi ve boşluk dizgileriyle temsil eden ve soldan sağa okunan sistemdir. Kodlar, çeşitli uzunluklarda elektriksel atımlar veya yanıp sönen ışıklar gibi mekanik veya görsel sinyallerle iletilir. Aşağıda bazı harflerin Mors alfabesindeki karşılıkları verilmiştir.

Örneğin; --- --- . . . / --- --- . . . M O R S (Boşluk) M O R S

A a	.-	J j	.-.-.-	T t	-
B b	---.	K k	---.	U u	..-
C c	---.	L l	.-..	V v	...-
D d	---	M m	---	Y y	---.-
E e	.	N n	-. -	Z z	---..
F f	..--	O o	---		
G g	---	P p	---.		
H h		R r	-. -		
I i	..	S s	...		

Hazal, bazı görsellerin zıt anlamlısını mors alfabesindeki karşılıkları olarak yanına vermiştir. Bir görselin mor alfabesindeki zıt anlamlı ifadesini yanlış vermiştir.

Aşağıdaki görsellerden hangisinin mor alfabesindeki zıt anlamlı karşılığı yanlış verilmiştir?

Çözüm 8

C seçeneğinde verilen sözcüğün zıttı yanlış olarak verilmiştir. Doğru cevap C'dir.

Anahtar Bilgi

Anlamca birbirine ters sözcüklere zıt anlamlı sözcükler denir. Bir sözcüğün olumsuz hali o sözcüğün zıttı değildir.

Örnek 9

DEYİM BULMA OYUNU

Aşağıda dört kelimeden oluşmuş ve şifreli olarak yazılmış bir deyim vardır. Verilen şifreyi bulabilmek için 1'den 18'e dek verilen rakamları bulmanız gerekmektedir. Harfler, soldaki kutu içindeki harfler ve oklar kullanılarak şifrenin şifrelenmiş durumdadır. İlk olarak numara yanında verilen harfi tablonuzdan bulmanız gerekmektedir. Bulduktan sonra okların gösterdiği yönler göre ilerlemeye devam etmelisiniz. Tabloda aynı harften birden fazla varsa hangi harften rahat ilerleyebilecekseniz onu sözcük oluşturmak için seçebilirsiniz.

1 - Ç	↓ ↓	7 - Ş	←	13 - S	↑ ↑
2 - Y	→	8 - V	↑	14 - A	→
3 - Ş	→	9 - F	↓ ↓	15 - Y	↓
4 - S	↓	10 - R	→	16 - P	→ →
5 - Ö	→ →	11 - O	↓	17 - Ç	←
6 - I	← ←	12 - Ü	↓ ↓	18 - U	↓

G	Y	T	Ş	M	Ü
O	L	Ü	Ş	R	N
S	P	Ğ	D	F	U
Y	K	M	V	T	H
Ç	A	Ö	Z	K	I
S	Ö	Z	S	E	Ş
E	Ç	D	I	R	S

Yukarıda verilen görselde yer alan bulmacadaki deyim anlamı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) En zor işlerde bile geçimini sağlayacak beceriklilikte olmak
- B) Geçimini temin edecek, ihtiyaçlarını karşılayacak parayı kazanmak
- C) Kendisi kazanmayıp başkalarının kazancı ile geçinen kimse
- D) İşinden çıkarmak veya atmak

Çözüm 9

Verilen kutulardaki şifreler uygulandığında "ekmek elden su gölden" deyimini ortaya çıkarmaktadır. Deyimin anlamı da C seçeneğinde verilmiştir.

Anahtar Bilgi

En az iki sözcüğün gerçek anlamının dışında tamamen farklı bir anlamda kullanılması olayına deyim denir. Deyimi oluşturan sözcüklerden en az biri mecaz anlamlıdır.

1. Sözcüklerin tek başlarına anlamları olmakla beraber cümle içinde de farklı anlam özellikleri kazanabilirler. Hatta aynı sözcük farklı cümlelerde farklı anlama gelebilmektedir. “Işık” deyince akla gelen kuşkusuz cisimleri görmemizi sağlayan ve ortamı aydınlatan bir araç ve varlık geliyor.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ışık” sözcüğü gerçek anlamda kullanılmıştır?

- A) O, müthiş kadın yazarlarımızdan biridir ve edebiyatımızın ışığı olarak o, deniz fenerlerimden biri.
B) Mağaranın ağzına geldiğimde parlak bir ışık gözümü aldı ve bilincimi kaybedip yere düştüm
C) Farklı disiplinlerin ışığında yazar, metinlerini anlamlandırma çabasında olan ürünleri bir araya getirmiş eserinde.
D) Futbolculardaki inancı ve ışığı gören teknik direktör, futbolcuların maçı kazanacağını dile getirdi

2. I. Önceleri devlet tiyatrolarında oynamış, sonraları Müşfik Kenter ve eşi Şükran Güngör’le birlikte kurduğu “Kent Oyuncuları”nda sahneye çıkmış, sinema oyunculuğuyla üç defa Altın Portakal ödülüne layık görülmüş tiyatro oyuncusu.
II. Yıldız Kenter, 11 Ekim 1928’de İstanbul’da dünyaya geldi. Kapısı herkese açık, dost canlısı bir ailede büyüdü. Gönül zenginliğine rağmen, maddi güçlükler içinde yaşadılar.
III. 1981’de Devlet Sanatçısı unvanı verilen oyuncu, 1980-1983 yılları arasında İstanbul Belediye Konservatuvarı Tiyatro Bölümü’nde öğretim üyeliği yaptı.
IV. Kenter Tiyatrosu’nda düzenlenen törenin ardından Yıldız Kenter’in cenazesi Levent’teki Afet Yolal Camii’ne götürüldü.

Yıldız Kenter’in hayatını anlatan numaralı cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılan bir sözcüğe yer verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

3. Sözcükler zaman içinde ihtiyaçlar doğrultusunda çeşitli yeni anlamlar kazanabilir. Bazen de bu sözcükler kendilerine bir bilim, spor, meslek, sanat dalları içinde yeni anlam bulabilir. Bu sözcükler kendilerine bir bilim, sanat, spor, meslek gibi çeşitli alanlarda belli bir kavramı ifade edecek veya karşılayacak anlamlar kazanırsa bu sözcüklerin kazandığı anlama terim anlam denir. Örneğin “kök” sözcüğü bir bitki bilimi terimi olabileceği gibi mecaz anlamı ile “dip, temel, esas” anlamında da kullanılabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “derece” sözcüğü terim anlamı ile kullanılmamıştır?

- A) Akdeniz’de deniz suyu sıcaklığının 30 dereceye yaklaştığını ifade ederek konuşmasını sürdürdü.
B) Herkes tarafından bilinir ki bir düzlemsel üçgenin iç açılarının toplamı 180 derecedir.
C) Suyun 100 derecede kaynadığını bilmeyen yoktur.
D) Sizi tanımadığını söyleyenlere karşı son derece büyük ve olgun bir tavırla mukabele etmişsiniz.

4. Sözcüklerin zaman içinde farklı nedenlerle değişik durumlar için kullanılması, bir sözcüğün birden fazla anlam taşımasına neden olmuştur. Aşağıdaki “geçmek” sözcüğünün yer aldığı cümleler yer almaktadır. Seçeneklerde ise “geçmek” sözcüğünün cümleler içinde kazandığı anlamları yer almaktadır.

- Elindeki kitabı bırakıp odadan çıktıktan sonra çay ikram etmek için mutfığa geçti.
- Bu güzelim yaz gününde tarihi evlerin önünden geçip yaylaya giden yolu bulmaya çalışıyorlar.
- İplik iğnenin deliğinden zor geçti ama sonunda başardığı için mutluydu.

Aşağıdakilerden hangisi, yukarıda verilenlerden biriyle eşleştirilemez?

- A) Bir yerin yakınından veya içinden gitmek
- B) Bırakmak veya vazgeçmek
- C) Bir yerden başka bir yere gitmek
- D) Bir yandan girip diğer yandan çıkmak

5. Zıt anlamlı sözcükler, anlamca birbirinin karşıtı olan kelimelerdir. Yavaş-hızlı, genç-yaşlı gibi. Bütün isim ve eylemlerin zıt anlamlısı yoktur. Bir eylemin olumsuzluğu eylemin karşıtı olamaz. “Kalem” sözcüğünün karşıtı olumsuz biçimi olan “kalemsiz” değildir. “Gelmek” eyleminin karşıtı “gelmemek” değil “gitmek”tir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde aynı varlığın karşıt durumları bir arada verilmiştir?

- A) Bulanık ortamlarda, eldeki kesin olmayan veriler ile işlem yapmanın karar verme açısından önemi büyüktür.
- B) Bazı hikâyelerin başlamaması için bir an önce bitmeleri gerektiğinden dem vurup duruyordu.
- C) Aynioğlu Camii Sokak'ta ağacı kullanarak bir evin balkonuna çıkan kedi, canı sıkılınca aşağıya inemedi.
- D) Mutluluğa yönel ve iyi ad bırakmaya çabala; temiz olmayan, kötü düşünceli adamlardan uzak durmaya çalış.

6. Deyimler sözlerimizin anlaşılmasını kolaylaştıran, anlamı renklendiren ve dakikalarca konuşarak ifade edemeyeceğimiz fikirleri bir çırpıda dile getiren kalıplardır. Bu kalıplar dilimize yerleşmiştir ve anlamları hemen herkes tarafından bilinir.

Buna göre,

- I. Ben bu dükkânı zaten gözden çıkardım, başka zararım olmasın yeter.
- II. Sınavın başlamasına yarım saat kala kimliğimi evde unuttuğumu anladım.
- III. Ne zaman eski fotoğrafları eline alsa gözleri dolarıdı anneannemin.
- IV. Fabrikanın önündeki işçiler ağız dil vermeden öylece bekliyorlardı.

numaralanmış cümlelerin hangisinde deyim kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

7. Gül, ağlama gül bize, ele diken, gül bize,

Gül olanın yüzünde, gül açılır, gül bize.

Bu şiirdeki altı çizili sözcüklerde bulunan anlam ilişkisi,

- I. Kuru bakliyatları kavanozlara doldurup kilere götürmesini istedi.
- II. Sana herkesten çok belki de ben güvenmiştim ama yanılmışım.
- III. E kadar çocuğu üzmeye utanmayan adama etrafındakiler çok kızdı.
- IV. Bu savaşta her iki tarafın da zarar göreceğini bil-meliydiler.

cümlelerindeki altı çizili sözcüklerin hangilerinin de vardır?

- A) I ve II. B) I ve III.
- C) II ve III. D) II ve IV.

8. Atasözlerinin bazıları birbirleriyle aynı anlamı taşır. Örneğin; “Yalnız taş duvar olmaz” sözü ile “Ağaç yaprağıyla gürler” atasözü aynı anlamı taşımaktadır.

Buna göre,

- 1- Duvarı nem insanı gam yıkar
- 2- Besle kargayı oysun gözünü
- 3- Duvar nemden insan gamdan çürür
- 4- Büyük lokma ye büyük söz söyleme

cümlelerinde aynı anlama gelen atasözleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) 1 ve 2 B) 1 ve 3
- C) 2 ve 3 D) 2 ve 4

DOĞRU / YANLIŞ

DOĞRU / YANLIŞ

DOĞRU / YANLIŞ

KOLAY ★

ORTA ★★

ZOR ★★★

SÖZCÜKTE ANLAM ÜNİTE 1

- ★ 1. Yusuf Hoca 6B sınıfına Sözcükte Anlam konusunun ilk başlığı olan gerçek anlamı anlatmıştır. Öğrencilerinin konuyu öğrenip öğrenmediklerini öğrenmek için tahtaya karışık cümleler yazmıştır. Öğrencilerinden de cümlelerdeki gerçek anlamlı sözcükler ile gerçek anlamlı olmayanları gruplandırmalarını istemiştir. Öğretmenin tahtaya yazdığı cümleler şunlardır:

- 1- Kardeşinin boş bakışlarında hiçbir şey anlamadığını tahmin etmek zor değil.
- 2- Kuzenimin düğününe giderken arabanın lastiği birden bire patladı.
- 3- Yolda giderken yorgunluktan tansiyonu düştüğü için bayıldı.
- 4- Yıllar sonra onunla karşılaşınca hemen derin mevzulara girmeye kalkıştık.
- 5- Onunla ilgili acı haberi alınca ne yapacağımızı bilemez olduk.
- 6- Geçen gün arkadaşlarla çektiğimiz fotoğraflar yandı.

Yukarıda verilen cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin doğru eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisidir?

Gerçek anlamlı olanlar	Gerçek anlamlı olmayanlar
A) 2, 3, 5	1, 4, 6
B) 1, 5, 6	2, 3, 4
C) 2, 3, 6	1, 4, 5
D) 1, 3, 5	2, 4, 6

- ★ 2. Bir sözcüğün her cümlede farklı anlama gelebilecek şekilde kullanılmasına “çok anlamlılık” denir.

Yandaki verilen görsel dikkate alındığında “yaymak” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde görseldeki anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Piknik örtüsünü kuruması için güneşli bir yere yaydık.
- B) Onun bu konulardaki şöhreti tüm ilçeye yayıldı.
- C) Sıtma hastalığını yayan deredeki sivrisineklermiş.
- D) Ninem yaz tatilinde köye gidince hayvanları yayma görevini bana verirdi.

- ★ 3. Bilimin de, sanatın da, dilin de kaynağı halktır. Halkın tutamadığı, anlamadığı, benimsemediği hiçbir şey yaşamaz, halka dirsek çevirmiş aydının, halkın konuşmadığı dilin ileri bir toplumda yeri yoktur. Biz yeni eriyoruz bu gerçeğe. Halka yönelişimizin sebebi budur. Arınma işte bu yönelişin gereğidir. Bunu birkaç kişinin özentisi gelgeç bir akım sayanlar ya bu

1

gerçeği anlamıyorlar ya da anlamak işlerine gelmiyor. Arınmanın en az güçlük gösteren yanı, Türkçe karşılığı olan yabancı sözcüklerin atılması, kullanılmamasıdır. Kendimizi biraz sıkıya koyduk mu kolayca başarabiliriz bunu. Eş anlamlı

2

sözcüklerin dilimize bir güç kazandıracağına, böylece dilimizin zenginleşeceğine inanmıyorum. Kimi yerde gerçek, kimi

3

yerde hakikat, kimi yerde realite demenin dilimize bir yararı dokunur mu?

4

Parçadaki numaralandırılmış sözcüklerden hangisi mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

- ★ 4. Türkçe Öğretmeni sınıftaki üç öğrencisinden “dökülmek” sözcüğünü mecaz anlamda kullanmalarını istemiştir. Cümleleri doğru yapanlara sınav notu olarak +20 puan ekleyeceğini, doğru yapamayanlarında puanlarında değişiklik yapmayacağını belirtmiştir.

Öğrencilerin “dökülmek” sözcüğü ile ilgili kurmuş oldukları cümleler şunlardır:

Hocamızın yapmış olduğu son sınavda bütün sınıf döküldük.

Mehmet

Elindeki su bardağına arkadaşı çarpınca bardaktaki su yere döküldü

İnci

Patlama sesinin ardından bütün halk birden sokağa döküldü

Yalın

Bugün fabrikada çok yorulduğundan her yerim dökülüyordu.

Duru

Öğretmenin verdiği “dökülmek” sözcüğünü doğru kullanan öğrenciler aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnci - Duru - Yalın
B) Mehmet - Yalın - Duru
C) İnci - Mehmet - Yalın
D) Duru - İnci - Mehmet

- ★ 5. Kelimeler zaman içerisinde gerçek anlamından uzaklaşarak baska anlamlar kazanabilir. Terim anlam da kelimelerin bilim, sanat, edebiyat gibi dallarda kazanmış oldukları bu anlamları ifade etmektedir. Ayrıntılı bir şekilde tanımlayacak olursak “bir kelimenin bilim, sanat, edebiyat, tıp, spor, hukuk veya bazı meslekler içerisinde yüklenmiş olduğu anlamlara” terim anlam denir.

Sevgi Öğretmen, terim anlam konusunu işlemiş ve öğrencilerinden konuyla ilgili örnekler verip bunları cümle içinde kullanmalarını istemiştir.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangisi Sevgi Öğretmenin anlattığı bu konuyla ilgili örnek verememiştir?

- A) Binnur: Topla ilgili tüm sporlar hep ilgimi çekmiştir. Voleybol, basketbol ve hentbol elle oynanan; futbol ise ayakla oynanan topun kullanıldığı sporlardır. Bütün bu sporlar aynı zamanda yarışmalara konu olmaktadır. Bu alanlarda müsabakalar yapılmakta ve ligler kurulmaktadır. Bu sebeple belirli kurallara göre yapılan bu sporlarda hakemler yer almaktadır
- B) Yücel: Şener Şen, Türk sinemasının gelmiş geçmiş en büyük aktörlerinden biridir. Bunu söylememdeki en önemli etmen onun her role büyük bir ustalıkla girmesidir. Tam da bu sebeple hiçbir zaman aklımızda tek tip bir karakter olarak kalmamıştır. Kimi zaman, saf bir aile babası, kimi zaman kendini kaybeden bir insan, kimi zaman komik bir hoca, kimi zaman ise bir eşkiya veya kabadayı rolündedir.
- C) Seval: Geçenlerde bir arkadaşımın kardeşi aniden düşüp bayılmış çarşının orta yerinde. Hemen o anda, çarşıdan geçen bir sağlık görevlisi kalp masajı yapmış, zira çocuğun kalbi orada durmuş. Neyse ki onu yeniden hayata döndürmüş ve hastaneye kaldırmışlar. Hâlâ hastanede uyutulmaya devam edilen çocuğun neden düştüğünü de doktorlar henüz tespit edememiş. Tıp biliminin bu kadar ilerlemesine rağmen böyle ciddi bir vakanın sebebinin bulunmaması gerçekten çok acı.
- D) Tolga: Günümüzde edebiyatın ve sanat anlayışının geriye gittiğini düşünenler bu konuda çok da haksız değiller. Zira toplumda estetik kaygısı kalmamış, ince davranışlar ve değerler yerine somut zevkler ve bireysellik tercih edilir hâle gelmiştir. Soyut değerler üzerine düşünen insan azaldıkça edebiyat ve sanatın geri kalması kaçınılmazdır. Bu sebeple öncelikle düşünce dünyamızı geliştirecek kitapları okumaya yönelmeliyiz.

★ 6.

ABAYI YAKMAK

• Anlamı:

.....

Allah'a gönül verenler, kış mevsimi gelince gürül gürül yanan yanında ısınırlarmış. Dervişler, şeyhin dersine kendilerini o kadar kaptırmışlar ki sırtı ocağa dönük olan bir dervişin sırtındaki aba, ocaktan sıçrayan kıvılcımla için için yanmış, abası yanan derviş sırtından çıkan dumanı fark etmemiş. Allah için, pir için, aşk için yanan derviş dünya ateşinin farkına bile varmazmış.

Abayı yakmak deyiminin anlamının karşısındaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) İstenilmeyen yerde uzun süre kalmak
B) Birine olan ilgisini kesmek
C) Birine, bir şeye tutulmak, gönül vermek
D) Bir canlının ne dediğinden anlamak

★ 7.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin eş anlamlılarını bulunuz ve aşağıda verilen bulmacaya yerleştiriniz.

- 1- Yapılan tüm araştırmalar yeni tür virüslerin de ortaya çıkabileceğini söylüyor.
2- Renkler içinde masumiyeti simgeleyen renk aktır.
3- Sorduğun soruların cevabını zamanı geldiğinde sana vereceğimi bilmeni istiyorum.
4- Havayı yine kara bulutlar kaplamıştı.

	K	L	M	N	P
1					
2					
3					
4					

Yukarıdaki bulmacayı doğru çözen bir öğrenci "M" sütununda hangi harflere ulaşabilmektedir?

- A) Ç - B - Y - S
B) Ş - Y - N - Y
C) İ - A - I - A
D) T - Z - T - H

★ 8.

Sözcüğün okunduğunda duyulduğunda akla gelen ilk anlamına "gerçek anlam" denir. Örneğin, "Masanın üstünde ince bir örtü duruyordu" cümlesindeki altı çizili sözcük "kalın olmayan" anlamında kullanılmıştır yani gerçek anlamlıdır.

Buna göre,

- 1- Başkan adayının kuru vaatleri kimsenin ilgisini çekmedi.
2- Seninle telefonda sohbete daldığım için pişirdiğim yemek yandı.
3- Üstüne koyu renkli bir elbise giymişti.
4- Sağır adama seslendi ama adam bakmadı bile kendisine.

cümlelerinden hangisinde altı çizili sözcük gerçek anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

- ★ 9. • Sözcüğün akla gelen ilk anlamına “gerçek anlam” denir.
- ★ • Herhangi bir meslek, sanat ya da bilim dalına ait olan kavramların cümle içinde kazanmış olduğu özel anlama “terim anlam” denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde “köprü” sözcüğü farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) Tedaviye cevap vermediği için doktor kardeşimin dişleri için tekrar köprü yapacak.
- B) Boğaz köprüsü zincirleme trafik kazasından dolayı bir süre kapalı kaldı.
- C) Yeni köprüden geçen araç sayısı gün geçtikçe artıyordu.
- D) İki şehir arasındaki ulaşım süresini kısaltmak için yeni köprü yapılacaktı.

- ★ 11. Belleğin bunu başarabilmesi için zamanın büyümesini çözmesi gerekmektedir.

★ **Yukarıdaki cümledeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?**

- A) O mahallede yaşanan komşuluklar hafızamdan hiç silinmiyordu.
- B) Bir zamanlar bizde sizin gibi bu sıralarda yıllarca oturduk.
- C) Zaman konusunda insanın en çok geç kaldığı vakit zamandır.
- D) Genç yazar, gençlik yıllarında aradığı tarzı yakalayıncaya kaybetmemek için üzerine gitti.

- ★ 10. 1- Yolda yürürken ayakkabının bağını bağlamazsan eğer düşersin.

- ★ 2- İki ülke arasındaki bağ bu olaydan sonra kopma noktasına gelmişti.

- 3- Dedem köydeki bütün bağlarına eskiye göre daha iyi bakardı.

- 4- Yakın arkadaşım yıllardır görüşmediğimiz için aramızdaki bağ eskisi gibi değildi.

Yukarıdaki cümlelerde “bağ” sözcüğü kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

- ★ 12. Anlamca birbirinin karşıtı, tersi olan sözcüklere “zıt anlamlı sözcükler” denir.

★ **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zıt anlamlı sözcükler birlikte kullanılmıştır?**

- A) Yeni açtığımız iş yerinde bugün daha çok para kazandık.
- B) Onun zayıf anını yakaladığımız zaman gereken açıklamayı ona yaparız.
- C) İnsanoğlu her zaman gülerken de ağlamayı öğrenmelidir.
- D) Kalbi güzel olmadığı için güzelliği de işe yaramıyordu.

- ★ 13. Deyimler sözlerimizin anlaşılmasını kolaylaştıran, anlamı renklendiren ve dakikalarca konuşarak ifade edemeyeceğimiz fikirleri bir çırpıda dile getiren kalıplardır. Bu kalıplar dilimize yerleşmiştir ve anlamları hemen herkes tarafından bilinir.

Buna göre,

- I. Ben bu dükkânı zaten gözden çıkardım, başka zararım olmasın yeter.
- II. Sınavın başlamasına yarım saat kala kimliğimi evde unuttuğumu anladım.
- III. Ne zaman eski fotoğrafları eline alsa gözleri dolar-
dı anneannemin.
- IV. Fabrikanın önündeki işçiler ağız dil vermeden öy-
lece bekliyordı.

**numaralanmış cümlelerin hangisinde deyim kulla-
nılmamıştır?**

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

- ★ 14. Her atasözü bir genel kural, bir ilke niteliğindedir. Bu kural ve ilkeler doğa olaylarına, toplumsal gözlemlere, geleneklere ve inançlara dayalı olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin: “Araba devrilince yol gösteren çok olur.” atasözü sosyal deneyimlere, “Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var.” atasözü geleneğe, “Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.” atasözü doğa olaylarına, “Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür.” atasözü ise inanca dayalı olarak ortaya çıkar.

**Bu parçada hangi atasözünün kavram alanı yan-
lıştır?**

- A) Araba devrilince yol gösteren çok olur.
B) Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür.
C) Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var.
D) Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.

- ★ 15. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sesteş sözcük kullanılmamıştır?**

- A) O, her kötü anımda benim her zaman yanımda olmuştur.
B) Yalnız kaldığım zamanlar senin hasretini çektim.
C) Gül kokusu etrafa iyice yayılmaya başlamıştı.
D) Ata binmeyi bir türlü öğrenemedim.

- ★ 16. Yazılışları, okunuşları aynı anlamları farklı olan sözcüklere “eş sesli sözcükler” denir. Örneğin, “Komşularla birlikte hafta sonu kıra yürüyüş yapmaya gittik” cümlesinde “kır” sözcüğü eş sesli olarak kullanılmıştır.

Buna göre,

Ecel büke belimizi
Söyletmeye dilimizi
Hastayken halimizi
Sorana selam olsun

Yukarıdaki dizelerde kaç tane eş sesli sözcük kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

ÜNİTE DEĞERLENDİRME

1. Ahmet Bey, üzerindeki altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılan araçla yola çıkacaktır.

Buna göre Ahmet Bey'in kaç numaralı araçla yola çıkması gerekir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

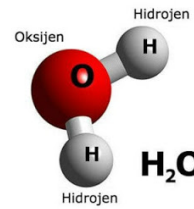
- 2.

1

2

3

4

Yukarıdakilerden hangisi terim anlamı anlatmaz?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3.

Bu yıl hasat az oldu. Onun için ürünler iyi para yapıyor. Tarlama gelen tüccarlardan en fazla fiyatı verene satacağım ürünü. Bana en fazla fiyatı veren tüccar “Ortam” sözcüğünü mecaz anlamıyla kullanan tüccardır.

Cabbar : Bunlar en iyi bu ortamda yetişir.

Mevlüt : Çalışma ortamının uygun olduğu durumlarda insan daha verimli olur.

Murtaza : Şu dehşet ortamın altında koskoca bir yalnızlar dünyası yatıyor.

Mustafa : Buranın ortamı bozuldu, iş yerine gidelim isterseniz.

Buna göre Mehmet Ağa, ürünü hangi tüccara satacaktır?

A) Cabbar

B) Mevlüt

C) Murtaza

D) Mustafa

4. Deyimlerin ve atasözlerinin en önemli özelliği kalıplaşmış olmasıdır. Yani deyim veya atasözüne kesinlikle müdahale edemez ve hiçbir yerinde değişiklik yapamayız.

Aşağıdakilerden hangisinde bu hatayı örnekleyen bir deyim veya atasözüne yer verilmiştir?

- A) Amcasını gören çocuğun ağzı kulaklarına vardı.
- B) Bir elin nesi var üç elin sesi var, der atalarımız.
- C) En sevdiğim atasözü “Üzüm üzüme baka baka kararır.”
- D) Çok ilgisiz; ders çalışmak falan zaten hak getire.

5. “Ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı olur.” atasözüyle anlamca aynı doğrultuda olmayan atasözü hangisidir?

- A) Kır atın yanında duranın ya huyundan ya suyundan.
- B) Körle yatan şaşı kalkar.
- C) El elin eşeğini türkü çağırarak arar.
- D) Üzüm üzüme baka baka kararır.

6. Bütün çocuklar sustu, şarkılar sustu
1 2

Aklın alabildiği beyazlıkta
3

Bir deli poyraza tutulacak
4

Erişilmez şeyler üstüne bunca rüya

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi gerçek anlamı dışında kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük gerçek anlamda kullanılmıştır?

- A) Dünyamız bazen öylesine daralır ki boğulacak gibi oluruz.
B) Günlük sıkıntıların kısacasında kıvranırken güzel anılarımızı hatırlarız.
C) Kara toprağı örten bembeyaz karlara bata çıka yürüyorduk.
D) Çocuklaşsa insan, kirletilmemiş günlerindeki haline dönse ne olur?

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük **terim anlamı** kullanılmıştır?

- A) Yeni Türk Şiiri Antolojisine de bakalım bu sanatçının adını.
B) Mustafa Kutlu'nun benim hayal dünyamda farklı yeri vardır.
C) Elbette biliriz ki sanatçı, halkın duygu ve düşüncelerine ters düşmemelidir.
D) İnkılap Kitabevi eski geleneğiyle genç yazarların ilk kitaplarını topluyor.

9. Aşağıdakilerden hangisinde “bakmak” sözcüğü cümleye “bakışı bir şey üzerine çevirmek” anlamını katmıştır?

- A) Limana bakan pencereden Kız Kulesi görünüyordu.
B) Bu iş yerinde de bütün temizlik işleri bu kadıncağıza bakıyordu.
C) Geçimini kendi sağlıyor, kimsenin eline bakmıyor.
D) İnsan yıllarla beraber nasıl değişiyor, hangi resme baktıysam ben değilim.

10. Aşağıdakilerin hangisinde “açık” sözcüğü cümlede kazandığı anlamla yanlış eşleştirilmiştir?

- A) Yazar eserde açık bir anlatım benimsemiş. (iletişi kolay anlaşılır)
B) Yazıda çok açık bir hata yoktu. (belirgin bir biçimde)
C) Bir grup işçi açık arazide çalışıyordu. (renge koyu olmayan)
D) Bu geç saatte açık dükkan bulmak zor. (hizmet verir durumda olan)

11. – Bu konuda önerileriniz varsa söyleyebilirsiniz.

– O, her sorunu kolayca çözümlerdi.

– Bütün bunlar olsa olsa rüyadır diyordum

– Yeni işçi, kabiliyetli bir gence benziyordu.

Aşağıdakilerden hangisi, yukarıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden herhangi birinin eş anlam-lısı değildir?

- A) Hayal B) Problem
C) Teklif D) Yetenekli

ÜNİTE DEĞERLENDİRME

12. Bir ah çeksem dağı taşı eritir.
Gözüm yaşlı değirmeni yürütür
Bu hasretlik beni dahi çürütür.
Bana sıra da bir gurbet il de bir.

Yukarıdaki şiirde kullanılan söz sanatıyla özdeş sanat aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın
Gömelim gel seni tarihe desem, sığmazsın.
B) Zaman akıp gitmekte dağ taş değişmektedir.
Demir paslanmakta temel çürümektedir.
C) Deli eder insanı bu deniz, bu gökyüzü
Göz kırpar yıldızlar, türküler söyler balıklar.
D) Aman sabah olmasın bu karanlık sokakta
Bu karanlık sokakta bitmesin yolculuğum.

13. Ben ki toz kanatlı bir kelebeğim,
Minicik gövdeme yüklü Kaf Dağı
Bir zerreciğim ki arşa gebeyim,
Dev sancılarının budur kaynağı

Bu şiirde ağır basan sanat aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Benzetme
B) Konuşturma
C) Kişiselleştirme
D) Abartma

14. Başım çılgınlık bir çocuk, onu nasıl avutsam?
Ne yapsam da ölümü bir saatçik unutsam?

Yukarıdaki şiirde kullanılan söz sanatının özdeşi aşağıdakilerden hangisinde kullanılmamıştır?

- A) Bütün manzara ucuz bir dekor müşambası
Kurtuluş günü, çıkmaz ayın son çarşambası
B) Ben bir garip insanım. Ne tahtım var ne tacım
Tut elimden Allah'ım yalnız sana muhtacım.
C) Ana gibi yar olmaz, İstanbul gibi diyar
Güleni şöyle dursun, ağlayanı bahtiyar.
D) Hasret bir rüzgâr, kapı kapı aralar geçer
Gördüğüm her güzel şey, beni yaralar geçer.

15. Aşağıdakilerden hangisinde kişileştirme (Teşhis) sanatı kullanılmamıştır?

- A) Sen gittin, yaslara büründü cihan
Soluyor dallarda gül dertli dertli
B) Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı
Bir dakika araba yerinde durakladı.
C) Nerede kardeşlerin, cömert Nil, yeşil Tuna
Giden şanlı akıncı ne gün döner yurduna
D) Deli eder insanı bu deniz, bu gökyüzü
Göz kırpar yıldızlar, türküler söyler balıklar

16. Aşağıdakilerden hangisinde karşıt kavramlar kullanılmamıştır?

- A) Adı katıya çıkar kimi yüreklerin
Taş ondan duyarlıdır, ateş serin.
B) Dışarıda fırtınanın şehri döven kırbaçı
İçeride bağdaş kuran soğuk zehirden acı
C) Gece gündüz ağlar hiçbir dem gülmez
Unutmuş eşini dostunu bilmez.
D) Gurbet o kadar acı ki ne varsa içinde
Hepsi bana yabancı hepsi başka biçimde

TÜRKÇE

ÜNİTE 2

CÜMLEDE ANLAM

Örnek 1

Söyleyenin kendi düşüncesini, duygusunu veya beğenisini içeren cümlelere öznel cümleler denir. Doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye göre değiştiği için öznel yargılar kanıtlanamaz.

Buna göre,

I)

II)

III)

IV)

Yukarıda verilen görsellerden hangisinde kişisel görüşe yer verilmiştir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

Çözüm 1

Kişiden kişiye değişen ispatlanamayan yargılar öznel yargılardır. III numaralı görselde verilen “Barış Hepimizin Hakkıdır” ifadesi kişiden kişiye değişen bir yargı olduğundan dolayı öznel anlatımlıdır. Doğru cevap C'dir.

Örnek 2

Söyleyenin duygu veya düşüncesini içermeyen; doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye göre değişiklik göstermeyen cümlelere nesnel cümleler denir. Nesnel yargılar, araştırma sonucu ulaşılabilecek, herkesçe kabul görmüş, kanıtlanabilir yargılardır.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi kanıtlanabilirlik açısından diğerlerinden farklıdır?

- A) Zamanında buralardan toprak alsaydım şimdi çok zengindim; arsa fiyatları on senede yirmi kat arttı.
- B) Duygusal şarkılar her dönemde bütün insanları derinden etkiler.
- C) Resim yapmak küçük çocuklar için eğlenceli bir aktivite olarak görülmektedir.
- D) Deniz manzarasına karşı yapılan sohbetlerin tadı insana ayrı bir zevk vermektedir.

Çözüm 2

Kanıtlanabilirlik ifadesini gördüğümüzde cümlenin öznel ya da nesnel anlatımlı olup olmadığına bakılmaktadır. Kişiden kişiye değişen, ispatlanamayan yargılar öznel, kişiden kişiye değişmeyen, ispatlanamayan yargılar da nesnel cümlelerdir. B,C,D seçeneklerinde verilen cümleler kişiden kişiye değiştiği için öznel. A seçeneğinde verilen cümleler ispatlanabilen yargılar olduğundan nesnel anlatımlıdır. Doğru cevap A'dır.

Örnek 3

Selenay Öğretmen, tahtaya karışık halde dört tane cümle yazmış ve bu cümlelerden tanım cümlesi olanlara “+” işareti, tanım cümlesi olmayanlara da “-” işareti koymalarını istemiştir.

Öğretmenin yazmış olduğu cümleler şunlardır:

Bir durumla ilgili olarak belirli şart , olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz hükümlere dayanan ön yargılar vardır.	
Sosyalizm, bir toplumda üretim faaliyetinde bulunan her kesimin, üretilen ortak faydadan eşit derecede yararlanmasını amaçlayan anlayıştır.	
Kişinin bir işi başarabilmesi için önce inanması ve kendisine sınırsız derecede güvenmesi gerekmektedir.	
Cüzdan, kimlik, para, kredi kartı, fotoğraf, kartvizit gibi nesneleri taşımaya yarayan ve çoğunlukla deriden ya da deriye benzer maddelerden yapılmış küçük boyutlu katlanabilir çantalaradır.	

Buna göre tablonun son görünümü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A)

-
-
+
+

B)

+
+
-
+

C)

+
-
+
-

D)

-
+
-
+

Çözüm 3

Tanım cümleleri, herhangi bir varlığın ya da kavramın ne olduğunu, zihnimizde canlanması gereken şeyleri ifade eden cümlelerdir. Tablodaki cümlelerden II ve IV. cümleler tanım cümlesidir. Doğru cevap D'dir.

Örnek 4

(I) Mor Salkımlı Ev, yakın tarihimizin ruh iklimini anlamak, kavramak ve o iklimde yaşamak açısından eşsiz bir anı kitabıdır. (II) Burada Halide Edip, kendi çocukluğunu, yetişme yıllarını, ilk yazılarını, ilk evliliğini, mücadeleye hangi sebeplerle başladığını kaleme almaktadır. (III) Bir yandan da imparatorluğun son dönem resmini çizer. (IV) Bu eser, bir yazarın hürriyet imtihanını dile getirmektedir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde içerikten bahsedilmektedir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

Çözüm 4

Eserin konusundan, anlatımında verilmek istenen düşünceden söz eden cümlelere içerik cümlesi denir. II numaralı cümlede eserde bahsedilenler anlatıldığı için içerik cümlesidir. Doğru cevap B'dir.

Örnek 5

SONUÇLAR

- İstanbul seferleri iptal edilmiş.
- bir hafta kadar iş alamayacağını söyledi.
- hastaneye gitti.
- bilgisayarını kapattım.
- eğitime ara verildi

NEDENLER

- Tedavi olmak için
- Elindeki işleri bitiremediğinden
- Başım ağrıyınca
- Yoğun kar yağışı yüzünden
- Korona virüs hastalığı yüzünden

Yukarıda karışık olarak verilen sonuçlar ve bu sonuçlara ait olan nedenler eşleştirildiğinde aşağıdaki sözcüklerden hangisi dışta kalır?

- A) eğitime ara verildi - başım ağrıyınca
 B) İstanbul seferleri iptal edilmiş - elindeki işleri bitiremediğinden
 C) hastaneye gitti - başım ağrıyınca
 D) bilgisayarını kapattım - Korona virüs hastalığı yüzünden

Çözüm 5

C seçeneğinde verilen yargılara ulaşılamamaktadır.

Örnek 6

Hakan Öğretmen, 5B sınıfını CÜMLEDE ANLAM konusundan yazılı yapmaya karar vermiştir. Hazırladığı sınav yönergesinde verdiği cümlelerden anlamına uygun olanlara "X" işareti koymaları gerektiğini ve bunun karşılığında da 10 puan alacaklarını söylemiştir. Yanlış yaptıklarında da 5 puan kesileceğini belirtmiştir.

CÜMLELER	SEBEP - SONUÇ	AMAÇ - SONUÇ	KOŞUL - SONUÇ
Kilo vermek istiyorsan düzenli egzersizlere başlamalısın.			X
Ders çalışmak için sessiz bir ortamda bulunmalısın.		X	
Kazanamama korkusuyla gece gündüz çalışıyordu.	X		
Soruların doğru cevaplarını bulmak için araştırma yaptım.			X

Yukarıda verilen bilgilere göre soruyu doğru cevaplayan kişi kaç puan alır?

- A) 15 B) 20 C) 25 D) 40

Çözüm 6

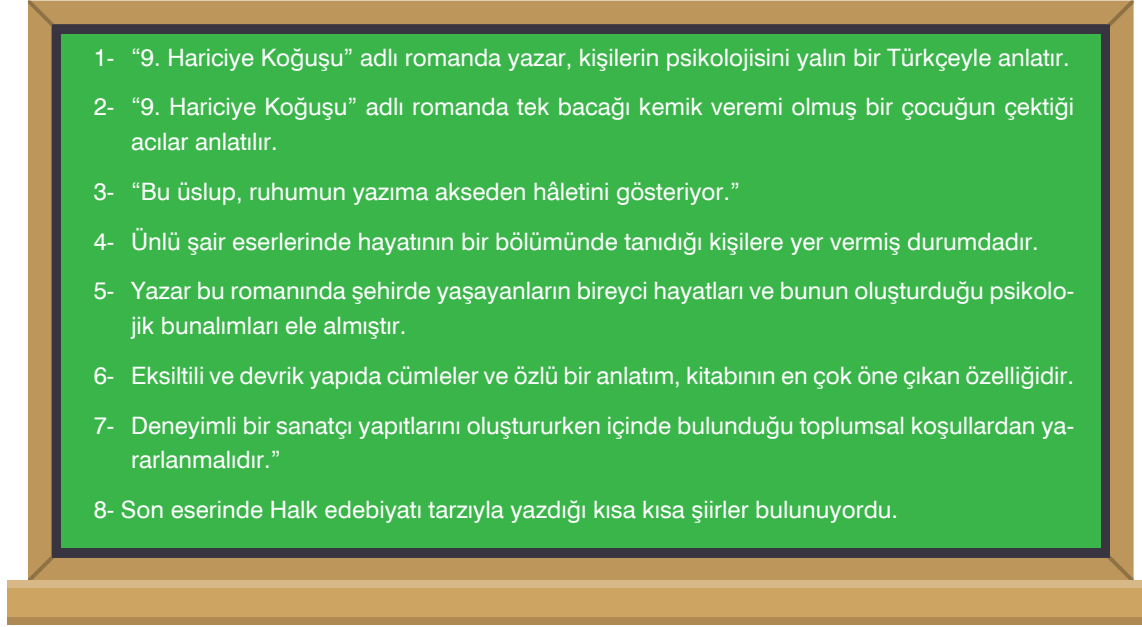
Yukarıda tabloda verilen I. cümle koşul sonuç cümlesidir, II. cümle amaç sonuç cümlesidir, III. cümle de sebep sonuç cümlesidir son cümle amaç sonuç cümlesidir. Doğru cevap C'dir.

Örnek 7

Alp Ortaokulu Türkçe Öğretmeni Selim Hoca 6A sınıfına CÜMLEDE ANLAM konusunu anlatmıştır. Öğrencilerinin konuyu daha iyi pekiştirmesi içinde karışık halde cümleler yazmıştır. Cümlelerden üslup cümlesini bulanlar 10 puan alacaktır.

Tahtada yazan cümleler aşağıdaki gibidir:

Yukarıda verilen cümlelerden üslup cümlesi olan cümleleri bulan bir öğrenci kaç puan almış olabilir?

- A) 20 B) 30
C) 40 D) 50

Çözüm 7

Bir sanatçının dili kullanma şekli, sözcükleri seçimi, cümle kurma biçimine üslup denir. Yukarıda verilen cümlelerden dört cümlede üslup cümlelerine yer verilmiştir. Bu yüzden doğru cevap C'dir.

Örnek 8

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde doğrudan anlatımlı cümle kullanılmamıştır?

- A) O sessizlikte Pınar "Şimdi bunun neresi komik?" diyince salonda bir kahkaha patladı.
B) Kemal yaptığı hatanın farkına vararak, "Sizi mahcup ettiğim için üzgünüm." dedi.
C) Bir belgeselde "Sivrisinekler yılanlardan daha çok ölüme sebep olmaktadır." sözünü duymuştum.
D) Dershanedeki edebiyat öğretmenimiz verdiği testlerin çözülmesi gerektiğini söyledi.

Çözüm 8

Bir kişiye ait olan bir sözün ya da düşüncenin hiç değiştirilmeden aktarılmasına doğrudan anlatımlı cümleler denir. A, B, C seçeneklerinde dolaylı anlatıma yer verilirken D seçeneğinde böyle bir durum yoktur. Doğru cevap D'dir.

Örnek 11

İki farklı cümle aynı anlamı karşılıyorsa, bu cümlelere eş anlamı cümle denir.

Buna göre, “Şairin dizeleri arasında, onun hasret dolu ruh halini görebiliyoruz.” dizesinin anlamdaşı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Detayları gözden kaçırmaması onun başarılı olmasını sağlıyor.
- B) Mısralarını dikkatle incerseniz, şairin yoğun bir özlem duygusu içerisinde olduğunu görebilirsiniz.
- C) Hayatınızı sağlıklı bir şekilde devam ettirmek için yediğinize içtiğinize gereken önemi vermelisiniz.
- D) Benim gibi bir ihtiyaç olunca kimsesizlik ne demekmiş anlarsın.

Çözüm 11

Yukarıda verilen cümlenin eş anlamlısı B seçeneğinde verilmiştir.

Örnek 13

Şiir düşünceyle, duyguyla değil ancak ve ancak kelimelerle yazılır.

Aşağıdakilerden hangisi anlamca bu cümleye en yakındır?

- A) Sözcükler iyi seçilmemiş olsa bile anlatılanlar bir şiir için yeterli olabilir.
- B) Güzel düşünce ve duygular sözcüklerin işlenmesiyle şiire dönüşür.
- C) Bu şiirde en önemli iki unsur içerik ve konudur.
- D) Şairler, eserlerinde duygu ve düşünce dengesine dikkat etmelidir.

Çözüm 13

Yukarıda verilen cümlenin eş anlamlısı B seçeneğinde verilmiştir.

Örnek 14

- I. Birkaç yazarın birer eserini okumaktansa bir yazarın tüm eserlerini okumak gerekir.
- II. Bir okur, okuyacağı eseri başkalarının yönlendirmesiyle değil kendi iradesiyle seçmelidir.
- III. Bir yazarın her kitabını okumak gereksizdir çünkü bunlar aynı değerde eserler değildir.
- IV. Okur, okuyacağı eserleri kendisi karar vermelidir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangileri anlamca birbiriyle çelişmektedir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV

Çözüm 14

Yukarıda verilen cümlelerden II ve IV numaralı cümleler anlamca birbirleriyle zıt olduğundan birbirleriyle çelişmektedir. Doğru cevap D'dir.

Örnek 15

Kasabaya ulaşmak için önünde az bir zaman vardı çobanın. Çobanın içi içine sığmıyordu. Belki de sevdiği onu unutmuştu, çünkü yün satmak için kasabaya uğrayan bir yığın çoban vardı.

Bu cümlelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Karşılaştırma cümlesi
- B) Olasılık (ihtimal) cümlesi
- C) Sebep - sonuç cümlesi
- D) Amaç - sonuç cümlesi

Çözüm 15

Yukarıda verilen metinden B, C, D seçenekleri çıkartılabilirken A seçeneği çıkartılamamaktadır. Doğru cevap A'dır.